

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2010
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2010
Avaldamismärge:	

Abipolitseiniku seadus

Vastu võetud 20.04.1994
[RT I 1994, 34, 533](#)
 jõustumine 16.05.1994

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
23.09.1997	RT I 1997, 73, 1201	01.01.1998
12.06.2002	RT I 2002, 56, 350	01.09.2002
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
13.11.2002	RT I 2002, 99, 578	19.12.2002
26.11.2009	RT I 2009, 62, 405	01.01.2010

I. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab abipolitseiniku õigused, kohustused ja tegevusala eesmärgiga kaasata kodanikke politseitegevusse avaliku korra kaitseks ja turvalise ühiskonna tagamiseks.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
[\[RT I 2002, 99, 578- jõust. 19.12.2002\]](#)

§ 2. Abipolitseinik

(1) Abipolitseinik on isik, kes ei kuulu politsei koosseisu, kuid kes vabatahtlikult osaleb politsei tegevuses käesoleva seaduse ja muude seaduste ning õigusaktidega kehtestatud juhtudel ja korras.

(2) Politsei tegevuses osalemise ajal on abipolitseinik riigivõimu esindaja.

(3) Abipolitseinik peab järgima avaliku teenistuse seaduse lisas olevas avaliku teenistuse eetikakoodeksis sätestatud põhimõtteid.
[\[RT I 2002, 99, 578- jõust. 19.12.2002\]](#)

§ 3. Abipolitseinikutöökorraldus ja väljaõpe

(1) Abipolitseinik kinnitatakse politseiasutuse juhi käskkirjaga politseiametniku juurde või arvatakse politseiasutuse juures asuva abipolitseinike formeeringu koosseisu.

(2) Abipolitseinike formeeringu moodustab ja selle töökorralduse kehtestab politseiasutuse juht.

(3) Abipolitseinike väljaõpet korraldab politseiasutus. Väljaõppe nõuded kehtestab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor.
[\[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010\]](#)

II. peatükk

ABIPOLITSEINIKU TEGEVUSVALDKOND

§ 4. Abipolitseinikutegevusvaldkond

- (1) Abipolitseinik:
 - 1) abistab politseid avaliku korra tagamisel;
 - 2) [kehtetu]
 - 3) osaleb liiklustravalisuse tagamisel ning liiklusjärelvalves;
 - 4) jälgib heakorra- ja keskkonnanõuete täitmist;
 - 5) jälgib tarbijakaitsenõuete kinnipidamist;
 - 6) abistab politseid kuritegude ennetamisel, tõkestamisel ja avastamisel;
 - 7) osaleb õiguserikkumiste ennetamises;
 - 8) osutab abi isikule, kes on saanud kannatada kuriteo või õnnetusjuhtumi tagajärjel või kes on abitus seisundis;
 - 9) võtab osa inimeste ja vara päästmisest loodusõnnetuse või muu erakorralise sündmuse korral.

(2) [kehtetu]

[RT I 2002, 99, 578- jõust. 19.12.2002]

III. peatükk ABIPOLITSEINIKU ÕIGUSED

§ 5. Abipolitseiniku õigused

Politsei tegevuses osalemisel on abipolitseinikul õigus:

- 1) nõuda õiguserikkujalt korrarikkumise lõpetamist ja avalikust korrast kinnipidamist;
 - 2) kontrollida õiguserikkumise toimepanemises kahtlustatava isikut tõendavaid dokumente;
 - 3) [kehtetu]
 - 4) pidada seaduses ettenähtud korras kinni ja toimetada politseiasutusse õiguserikkujaid ja õiguserikkumises kahtlustatavaid isikuid;
 - 5) toimetada ravi- või politseiasutusse isikuid, kes alkohoolse-, toksilise- või narkootilise joobe tõttu võivad ohustada iseennast või teisi isikuid, samuti õiguserikkujaid nende isiku kindlakstegemiseks ja vajaduse korral haldusõiguserikkumise protokollki koostamiseks;
 - 6) politsei ülesandel korraldada isiku sundtoomist seaduses ettenähtud juhtudel;
 - 7) kontrollida koos politseiametnikuga seaduste ja muude õigusaktidega kehtestatud korras materiaalsete väärtuste hoidmist ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides;
 - 8) siseneda koos politseiga elanike valdusse, kaasa arvatud elu- ja muud ruumid, samuti organisatsioonide ruumidesse ja territooriumile kuriteo tõkestamiseks või kurjategija tabamiseks, samuti loodusõnnetuse või muu erakorralise sündmuse puhul, mis ohustab inimese elu või tervist;
 - 9) peatada liikluseaduse § 46 lõike 2 alusel Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras sõidukeid ning kontrollida sõitjate- ja veosevedu ning sõidudokumente;
 - 10) kõrvaldada sõiduki juhtimiselt isik, kellel puudub vastava kategooria sõiduki juhtimise või kasutamise õigust tõendav dokument või keda kahtlustatakse alkohoolse, toksilise või narkootilise joobes, ning kontrollida joovet kohapeal või saata joobes kahtlustatav ekspertiisi;
 - 11) kasutada vajaduse korral takistamatult organisatsioonile kuuluvaid sidevahendeid ning edasilükkamatul juhul ka mootorsõidukeid (välja arvatud välisriigi diplomaatilisele, konsulaar- või muule esindusele, samuti rahvusvahelisele organisatsioonile kuuluvad ning eriotstarbelised mootorsõidukid) vältimatut arstiabi vajavate isikute toimetamiseks raviasutusse;
 - 12) kontrollida tegevusloa või litsentsi olemasolu;
 - 13) kanda ja kasutada tulirelva ja erivahendeid politsei ja piirivalve seaduses sätestatud alustel ja korras;
- [RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]
- 14) võtta sõiduki kütusepaagist või mujalt kütusesüsteemist proove selles sõidukis mootorikütusena kasutatava kütuse erimärgistatuse kindlakstegemiseks.
- [RT I 2002, 99, 578- jõust. 19.12.2002]

IV. peatükk ABIPOLITSEINIKUKS VÕTMINE. ABIPOLITSEINIKU KOHUSTUSTEST VABASTAMINE

§ 6. Abipolitseiniku võtmine

(1) Abipolitseinikuks võidakse võtta vähemalt 18-aastane kehtestatud nõuete piires eesti keelt valdav Eesti kodanik, keda ei ole karistatud tahtliku kuriteo eest, kellel ei ole karistatust ning kes oma iseloomu ja kõlbeliste omaduste, haridustaseme, kehalise ettevalmistuse ja tervisliku seisundi poolest on võimeline täitma abipolitseiniku ülesandeid.

(2) Abipolitseinikuks ei võeta kohtunikku, prokuröri, eradetektiiviga ega kaitseväelast.

(3) Abipolitseinikuks astuda soovija esitab avalduse politseiasutuse juhi nimele. Avalduses kohustub avaldaja täitma abipolitseiniku seadusest tulenevaid nõudeid. Vajaduse korral võidakse avaldajalt nõuda lisaandmete või -dokumentide esitamist.

(4) [Kehtetu]

(5) Enne abipolitseinikuks vastuvõtmist kontrollitakse abipolitseinikuks astuda soovija vastavust abipolitseinikule esitatavatele nõuetele Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori poolt kehtestatud korras ja korraldatakse eelnev väljaõpe.
[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(6) Avalduse rahuldamise korral arvatakse avaldaja abipolitseinikuks politseiasutuse juhi käskkirjaga. Avalduse rahuldamata jätmine tehakse avaldajale kättetoimetamisega teatavaks.

§ 7. Abipolitseiniku tunnistus ja ametitunnused

(1) Abipolitseinikule antakse tunnistus, rinnamärk, käeside ning muud ametitunnused, mille kirjelduse ja kandmise korra kinnitab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor.
[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(2) Politsei tegevuses osalemise ajal kannab abipolitseinik ametitunnuseid. Abipolitseiniku tunnused peavad võimaldama identifitseerida politseiasutust ja isikut.

(3) Nimetatud ametitunnused tuleb tagastada, kui abipolitseinik kohustustest vabastatakse. Erandeid sellest korras võib teha Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor.
[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

§ 8. Üleviiminateisepolitseiasutusekäsutusse

Politseiasutuste juhtide kokkuleppel võidakse abipolitseinik viia tema nõusolekul üle teise politseiasutuse käsutusse, järgides käesoleva seaduse § 3 lõikes 1 sätestatud.
[RT I 2002, 99, 578- jõust. 19.12.2002]

§ 9. Abipolitseinikukohustustestvabastamine

Abipolitseinik vabastatakse kohustustest politseiasutuse juhi või Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori käskkirjaga:
[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

- 1) omal soovil;
- 2) seoses abipolitseinikule sobimatu käitumisega;
- 3) kui ta ei vasta käesoleva seaduse paragrahvis 6 esitatud nõuetele;
- 4) kohalike omavalitsuste põhjendatud taotlusel;
- 5) [kehtetu – RT I 2002, 99, 578- jõust. 19.12.2002]
- 6) muudel põhjustel, mida politseiasutuse juht peab oluliseks.

V. peatükk **ABIPOLITSEINIKU ÕIGUSLIK KAITSE** **NING TAGATISED JA VASTUTUS**

§ 10. Abipolitseinikuõiguslik kaitse

- (1) Abipolitseiniku elu, au ja väarikust kaitseb seadus.
- (2) Abipolitseiniku seaduslikud nõudmised ja korraldused on täitmiseks kohustuslikud.
- (3) Abipolitseiniku seaduslike nõudmiste ja korralduste eiramine toob kaasa vastutuse seaduses ettenähtud korras.

§ 11. Abipolitseinikusotsiaalsedtagatised

(1) Abipolitseinikule, kellele seoses abipolitseiniku ülesannete täitmisega tekitati kehavigastus, mis põhjustas püsiva töövõimetuse, maksab Politsei- ja Piirivalveamet ühekordset toetust:
[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

- 1) töövõime osalise kaotuse korral – 12-kordse politseiametniku miinimumpalga ulatuses;
[RT I 2002, 99, 578- jõust. 19.12.2002]
- 2) töövõime täieliku kaotuse korral – 60-kordse politseiametniku miinimumpalga ulatuses.

[RT I 2002, 99, 578- jõust. 19.12.2002]

(2) Abipolitseiniku hukkamisel seoses abipolitseiniku ülesannete täitmisega maksab Politsei- ja Piirivalveamet tema ülalpidamisel olnud perekonnaliikmetele või omastele ühekordset toetust 120-kordse politseiametniku miinimumpalga ulatuses.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(3) Käesolevas paragrahvis märgitud toetuste arvutamise korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#).

§ 12. Kulutustehüvitamine, tasumaksmine ja tööajaarvestus

(1) Politseiasutus hüvitab abipolitseinikule transpordi-, side- ja muud politseiasutuse juhi poolt ettenähtud ja temale pandud teenistusülesannete täitmiseks vajalikud kulud.

(2) Politseiasutusel ja kohalikul omavalitsusel on õigus maksta abipolitseinikule tema teenistusülesannete täitmise eest tasu.

(3) Abipolitseiniku tunnitasu maksimaalseks piirmääraks on politseiametniku miinimumpalga tunnitasu.

(4) Abipolitseinikule tasu maksmine ja arvutamine ning tööaja arvestus toimub [Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud korras](#).

[RT I 2002, 99, 578- jõust. 19.12.2002]

§ 13. Abipolitseinikuautasustamine

Avaliku korra ja ühiskondliku julgeoleku tagamisel ning kuritegevusvastases võitluses silmapaistnud abipolitseinikku võib autasustada politseiasutuse juht või ta võidakse esitada autasustamiseks kõrgemalseisvale organile.

§ 14. [Kehtetu – RT I 2002, 99, 578- jõust. 19.12.2002]

VI. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 15. Tulirelvade ja erivahenditeväljastamine

(1) Abipolitseinikule politsei tulirelvade ja erivahendite väljastamise juhtumid ja korra ning väljastamiseks lubatud relvade ja erivahendite liigi kehtestab siseminister.

(2) Politseile kuuluvaid tulirelvi ja erivahendeid võidakse abipolitseinikule väljastada ainult talle pandud ülesannete täitmise ajaks.

§ 16. Abipolitseiniketegevusefinantseerimine

Abipolitseinike tegevusega seotud kulutused kaetakse politseiasutuse selleks ettenähtud vahendite arvelt.

§ 17. [Käesolevast tekstist välja jäetud]